

آزمون سنجش ظرفیت حافظه ی فعال

آزمون سنجش ظرفیت حافظه ی فعال جهت سنجش ظرفیت حافظه فعال توسط دانیمن و کارپنتر (1980) ساخته شده است. آزمون فوق شامل 27 جمله است که در شش بخش، از بخش دو جمله ای تا هفت جمله ای تقسیم و طبقه بندی شده است. ویژگی اصلی این آزمون سنجش همزمان دو بخش حافظه فعال (پردازش و اندوزش) در ضمن انجام یک فعالیت ذهنی است.

در این آزمون از آزمودنی ها خواسته می شود تا در هر مرحله به یک رشته از جملات مختلف و نسبتاً دشوار که برای آنها خوانده می شود، با دقت گوش داده سپس دو کار ذهنی (پردازش و اندوزش) را به طور همزمان و به ترتیب زیر انجام دهند: الف) معنی و مفهوم جملات بیان شده را به درستی تشخیص بدهند. ب) آخرین کلمه بیان شده در جملات را به خاطر بسپارند. البته این آزمون به شکل های دیگر هم اجرا می شود (مجتبی زاده، 1385).

آزمودنی ها، در تمام مراحل آزمون، حاصل فعالیت ذهنی خود را در پاسخ نامه ی ویژه ای که در اختیار آنها قرار می گیرد، منعکس می سازند، برای نمونه، آزمودنی ها در مرحله اول به بخش دو جمله ای با دقت توجه نموده و گوش می دهند و تنها پس از خاتمه ی قرائت دو جمله، اقدام به زدن علامت و نوشتن آخرین کلمه می کنند. پس از اتمام این مرحله نوبت به بخش سه جمله ای می رسد، در این مرحله نیز آزمودنی ها با دقت به سه جمله ای که قرائت می شود گوش داده و پس از اتمام قرائت جملات، اقدام به پاسخگویی می کنند. به همین ترتیب این روند تا مرحله پایانی، یعنی مرحله ششم (بخش هفت جمله ای) ادامه می یابد. بدیهی است که به موازات افزایش تعداد جملات در هر جمله زمان بیشتری به این امر اختصاص داده می شود.

در این آزمون ارزش همه جملات واحد است و به هر پاسخ درست يك نمره تعلق مي گيرد و به پاسخ هاي غلط يا سفيد نمره اي تعلق نمي گيرد. بنابراین هر آزمودني بر اساس موفقیت در هر جمله، دو نمره مي گيرد، يکي نمره پردازش که در قبال تشخیص درستي جملات قرائت شده کسب مي کند و ديگري نمره اندوزش که به جهت درست نوشتن آخرين کلمه اي که شنیده است. در مجموع، چون تعداد جملات این آزمون 27 و ارزش سوال ها هم یکسان است، دامنه نمره هر آزمودني هم در پردازش و هم در اندوزش از نمره 27 محاسبه مي شود و نمره حافظه ي فعال هر آزمودني نیز از میانگين مجموع دو نمره (پردازش و اندوزش) بدست مي آمد که به صورت درصد نوشته مي شود.

روايي وپايي آزمون

روايي این آزمون در يك بررسي مقدماتي که توسط اسد زاده (1383) روي 84 نفر از دانشجویان دانشکده روانشناسي و علوم تربيتي دانشگاه علامه طباطبائي انجام شده، ضريب همبستگي 88٪ بدست آمده است. مجتبي زاده (1385)، پايي این آزمون را در تحقيق خود روي دانش آموزان سال سوم متوسطه شهر زنجان از طريق کودر ريجاردسون 87٪ بدست آورده است. اسدزاده (1383)، نیز پايي آزمون خود را از طريق دونيمه کردن 85٪ بدست آورد.

پرسشنامه ي حافظه ي فعال

مثال:

جمله اول: در يك روز گرم و آفتابي قدم زدن در پارک را به استراحت در منزل ترجيح مي

دهم.

درست	نادرست	آخرين کلمه: مي دهم
درست	نادرست	جمله دوم: کالاي خوب کالايي است که خود بر نگرده بلکه مشتري را بر گرداند.
درست	نادرست	آخرين کلمه: برگرداند.

1) بخش دو جمله اي

ماهي و مار به شرط زندگي در آب زنده مي مانند.
جغد پرنده اي است که مثل ساير پرندگان در روز به پرواز در مي آيد.

2) بخش سه جمله اي

تعداد ستارگان آسمان برابر است با تعداد انسان هاي کره زمين.
طلوع خورشيد از غرب ساحل دريا را چشم اندازي زيبا ساخته بود.

هر گردی دایره است و هر چهار ضلعی مربع .

(3) بخش چهار جمله ای

زمستان سردترین و پاییز طولانی ترین فصل های سال اند.
باغبان معمولاً میوه های نرسیده را زودتر از میوه های رسیده می چینند.
خورشید از شرق طلوع و از غرب غروب می کند.
اگر پریروز پنج شنبه بود، پس فردا می شود یکشنبه.

(4) بخش پنج جمله ای

خواب و خاموشی خورشید یعنی فرار سیدن شب و تاریکی.
اکثر افراد باور دارند که همه زمین لرزه ها قابل پیش بینی و کنترل هستند.
آن چه زیادش کم است، دوست است، و آنچه کمش زیاد، دشمن.
پدر پدر پدرم، می شود پدر بزرگ پدرم.
ورزش وسیله ای است برای سلامتی و فرار از پیری.

(5) بخش شش جمله ای

زمین لرزه ی شدیدی آسمان را لرزاند.
ویژگی همه ی فلزات این است که بر اثر سرما منقبض و بر اثر گرما منبسط می شوند.
درخشش ستارگان در روز بیشتر است از شب.
در طول تاریخ بشر، حوادث مهمی به وقوع پیوسته اند.
همه بازی را دوست دارند، ولی کودکان بیشتر.
رابطه ی بین شب و روز مساوی است با رابطه ی بین دوست و دشمن.

(6) بخش هفت جمله ای

توپ وسیله ای است برای بازی فردی و گروهی.
در اثر یک خشکسالی، آب اقیانوس ها خشک شدند و مزارع از بی آبی سوختند.
دو بعلاوه ی دو منهای چهار ضربدر چهار می شود صفر.
در یک شب مهتابی، خورشید همه جا را روشن کرده بود.
وقت چیزی است که برای رفتنش بازگشتی نیست.
خورشید روزها می درخشد و شب ها به استراحت می پردازد.
از 1 تا 9 ، 4 عدد زوج وجود دارد.

پاسخنامه حافظه فعال

بخش دوجمله اي

آخرين	نادرست	درست	جمله اول: کلمه:.....
آخرين	نادرست	درست	جمله دوم: کلمه:.....

بخش سه جمله اي

آخرين	نادرست	درست	جمله اول: کلمه:.....
آخرين	نادرست	درست	جمله دوم: کلمه:.....
آخرين	نادرست	درست	جمله سوم: کلمه:.....

بخش چهار جمله اي

آخرين	نادرست	درست	جمله اول: کلمه:.....
آخرين	نادرست	درست	جمله دوم: کلمه:.....
آخرين	نادرست	درست	جمله سوم: کلمه:.....
آخرين	نادرست	درست	جمله چهارم: کلمه:.....

بخش پنج جمله اي

آخرين	نادرست	درست	جمله اول: کلمه:.....
آخرين	نادرست	درست	جمله دوم: کلمه:.....
آخرين	نادرست	درست	جمله سوم: کلمه:.....
آخرين	نادرست	درست	جمله چهارم: کلمه:.....
آخرين	نادرست	درست	جمله پنجم: کلمه:.....

بخش شش جمله اي

آخرين	نادرست	درست	جمله اول: کلمه: .....
آخرين	نادرست	درست	جمله دوم: کلمه: .....
آخرين	نادرست	درست	جمله سوم: کلمه: .....
آخرين	نادرست	درست	جمله چهارم: کلمه: .....
آخرين	نادرست	درست	جمله پنجم: کلمه: .....
آخرين	نادرست	درست	جمله ششم: کلمه: .....

بخش هفت جمله اي

آخرين	نادرست	درست	جمله اول: کلمه: .....
آخرين	نادرست	درست	جمله دوم: کلمه: .....
آخرين	نادرست	درست	جمله سوم: کلمه: .....
آخرين	نادرست	درست	جمله چهارم: کلمه: .....
آخرين	نادرست	درست	جمله پنجم: کلمه: .....
آخرين	نادرست	درست	جمله ششم: کلمه: .....
آخرين	نادرست	درست	جمله هفتم: کلمه: .....